

ODLA JORDEN



SVENSK UNGDOMS
LANTBRUKSPOLITISKA PROGRAM



Svensk Ungdoms

lantbrukspolitiska program

SU tar i detta program ställning för en helhetsbetonad lantbrukspolitik. SU vill foga in den finländska lantbrukspolitiken i ett globalt perspektiv med tanke på den globala livsmedelssituationen och ett lokalt perspektiv där lantbrukets avgörande roll som landsbygdsnäring betonas.

Lantbruket utgör en väsentlig del i en decentraliserad boendemiljö, och är en garanti för en levande landsbygd och en bevarad miljö. Utgående från dessa argument bör den fortsatta lantbrukspolitiken danas.

Detta program godkändes på kongressen i Korsholm 1972. Programmet är utarbetat av en arbetsgrupp bestående av Olav Jern ordf., Hans Berglund, Gunnar Niemi och Pär-Gustav Lindh.

(1.) MÅLSÄTTNING FÖR LANTBRUKSPOLITIKEN

I den hittillsförda debatten om Finlands lantbruk och den finländska lantbrukspolitiken har lantbruket i hög grad betraktats som en avskild sektor. Detta är i dagens läge inte längre möjligt. Redan det faktum, att Finland skulle kunna importera de billigaste livsmedlen utifrån, gör att det måste finnas välgrundade motiveringar för att upprätthålla ett lantbruk i landet.

Det är därför nödvändigt att också ta med näringspolitiken i allmänhet och de inverkningsområden lantbruket har på sysselsättningsläget i landet, regionpolitiken med tanke på att lantbruket är basnäringen i de flesta glesbebyggda områden, socialpolitiken bl.a. med tanke på den snedvridning av åldersstrukturen i landet som urbaniseringen åstadkommit samt landets säkerhetspolitiska målsättning vid utformningen av vår lantbrukspolitik. Den globala aspekten på lantbrukspolitiken får inte heller förbises. Dess betydelse kommer att öka i och med en fortsatt befolkningsexplosion.

Den allmänna målsättningen för Finlands lantbrukspolitik bör vara att bevara landsbygden och hålla den levande till minsta möjliga samhällsliga kostnad samtidigt som hela landsbygdens relativa andel av den totala ekonomiska verksamheten bör ökas.

Denna målsättning är mycket allmän men är nödvändig för att överhuvudtaget kunna bringa ordning i den mängd faktorer, som påverkar lantbruket och för att kunna analysera lantbrukets roll i den finländska samhällsstrukturen.

Den samhällspolitiska målsättningen utgör grunden för den lantbrukspolitik som skall föras. Vid skapandet av den konkreta lantbrukspolitiska linjen bör man utgå ifrån de olika påverkningsområden samt den betydelse lantbruket har i det finländska samhället idag och den betydelse det kan få i framtiden samt lantbrukspolitikens inverkan på samhällsutvecklingen.

(2.) LANTBRUKETS FUNKTIONER

För att kunna genomföra en konsekvent lantbrukspolitik krävs en totalplan för lantbruket. I denna plan måste ingå alla de funktioner som lantbruket har. Lantbruket kan inte längre betraktas enbart som en producent av råvaror utan måste ses ur ett vidare perspektiv. Det är därför skäl att till utgångspunkt ta alla de olika funktioner lantbruket idag har.

(2. 1.) PRODUKTIONSFUNKTION

Lantbruket har traditionellt betraktats som den näringsgren som skall förse samhället med livsmedel. Denna uppgift är fortfarande den viktigaste men i och med den ökade produktiviteten och den arbetskraftsinskränkande mekaniseringen har lantbruket börjat kunna erbjuda avsevärda arbetskraftsreserver. Lantbruket har dock inte trots de påtagliga produktivetsökningarna kunnat konkurrera med övriga näringsgrenar ifråga om lönsamhet och lönenivåer. Det har därför länge helt självklart betraktats som en arbetskraftsreserv som skall ge vika för andra och mera effektiva näringsgrenar. Trots en minskande lantbuksbefolkning har lantbruket genom produktionsökningar förmått fylla behovet av livsmedel och för tillfället så väl att överproduktionen inom landet blivit ett problem som oftast överskuggat de andra problemen inom sektorn. Situationen för lantbrukets del omkring 1945 var den att lantbruket måste utvecklas för att råda bot på den livsmedelbrist som fanns i landet. Detta ledde till ett starkt tryck mot lantbruket men under 1950-talet kom Finland fram till en situation då en 100-procentig självförsörjningsgrad för de viktigaste livsmedlen var ett faktum. Under 1960-talet fortsatte produktionsökningen och resultatet blev en stor överproduktion. Utgångspunkten för lantbruket i dag bör vara att en åtminstone 100-procentig självförsörjning upprätt-

hålls. Den globala livsmedelssituationen är för tillfället sådan att ung. 2/3 av jordens befolkning lider av proteinbrist och en stor del av befolkningen lider av svält. Det är därför en plikt för Finland att upprätthålla ett sådant lantbruk som kan bidra till att underlätta och förbättra livsmedelssituationen. På lång sikt är förutsättningarna för ett lantbruk i Finland rent biologiskt sett mycket goda om man jämför med länder i den tropiska delen av världen. Den finländska marken genomlever varje vinter en välkommen viloperiod, medan jordarna i de sydliga delarna av världen året om är utsatta för påfrestningar av olika slag.

Med tanke på neutralitetspolitiken och säkerhetsfrågor överhuvudtaget är det skäl att upprätthålla en betryggande självförsörjningsgrad i landet. Denna självförsörjning måste vara reell och inte upprätthållas enbart genom import av produktionsfaktorer. Detta säkerställer den 100-procentiga självförsörjningen också i händelse av en längre tids isolering.

En inhemsk produktion av livsmedel garanterar kvalitet. Det är mycket svårt att övervaka och kontrollera de utländska produkternas kvalitet och i och med en ökad användning av växtgifter och andra kemiska bekämpningspreparat utomlands är det viktigt att de finländska produkterna kan uppvisa en giftfri kvalitet. Inom de hårdast rationaliserade jordbruksområdena i Europa har användningen av gifter ökat oerhört för att den nuvarande produktionsnivån skall kunna upprätthållas. Det finländska jordbruket bör i princip gå in för en giftfri produktion. På lång sikt torde detta kunna garantera en fortsatt hög avkastning utan allt större insatser av olika kemiska preparat. I dagens läge bör användningen av växtskydds- och gödselmedel i vårt land anpassas så att riskerna för förgiftning och förorening blir så små som möjligt.

För att undvika att jordarna utarmas genom en ensidig produktionsinriktning bör jordbruket gå in för ett växlande odlingssätt. Detta är dock möjligt endast om jordbrukarna går

in för en samverkan så att en växelverkan mellan å ena sidan animalieproduktion och å andra sidan en ensidig vegetabilieproduktion möjliggörs.

SU anser:

- att självförsörjningsgraden bör uppgå till minst 100 %.
- att Finland genom sitt lantbruk också bör bidra till att underlätta den globala livsmedelssituationen.
- att den inhemska livsmedelsproduktionen bör garantera kvaliteten på livsmedlen.
- att det finländska lantbruket i princip bör gå in för en giftfri produktion.
- att ett växelbruk bäst garanterar en fortsatt hög produktion.

(2.2.) SAMHÄLLSEKONOMISK FUNKTION

En allt mindre del av landets befolkning kan idag upprätthålla lantbrukets produktionsfunktion. Med maximal användning av de modernaste och mest mekaniserade produktionsmetoderna kan ett fåtal lantbrukare upprätthålla en 100-procentig självförsörjningsgrad. Det är därför skäl att analysera vilka samhällsekonomiska funktioner lantbruket har.

Lantbruket utgör basnäringen för största delen av landet. Detta gäller inte enbart landskommunerna utan också i stor utsträckning de städer som är beroende av ett rikt uppland och sålunda baserar sitt näringsliv på sekundärefekterna av lantbruket. I dessa städer finns ofta en omfattande livsmedelsindustri som förädlar lantbrukets produkter.

Det finländska lantbruket är mycket beroende av olika slag av service. Den höga mekaniseringsgraden förutsätter förekomsten av verkstäder och serviceinrättningar. De olika jordbruksfirmor som finns har en mycket omfattande ekonomisk verksamhet. Det sammanlagda antalet sysselsatta inom denna sektor som i allmänhet går under benämningen "agro-business" uppgår till 15-20 %. Exakta siffror finns dock inte att tillgå. Sektorn omhänderhades tidigare i stor utsträckning av själva jordbruksbefolkningen medan den numera i allt större utsträckning övergår till andra befolkningskategorier.

Det finländska lantbruket har också möjliggjort utbyggnaden av en hel gren inom metallindustrin. Tillverkningen av jordbruksmaskiner i landet har ökat avsevärt under de senaste åren och exporten av dessa börjar bli betydande.

Den mest centrala samhällsekonomiska effekten av lantbruket är dock skönjbar på landsbygden. Där utgör lantbruket den verkliga basnäringen och är en förutsättning för en levande landsbygd. Lantbruksbefolkningen upprätthåller och betalar infrastrukturen på landsbygden. All samhälls- eller service på landsbygden är beroende av ett tillräckligt befolkningsunderlag samtidigt som tillfredsställande service är en förutsättning för att någon skall ha möjlighet att längre bo på landsbygden. I en decentraliserad boendemiljö måste lantbruket ses som en integrerad del. Den liberalekonomiska skönmålning som bruttonationalproduktionen per capita utgör som mått på ett lands välfärd och levnadsstandard gör att detta begrepp börjar bli helt inexakt som mått på välfärd. I all synnerhet vid bedömningen av lantbruket och dess betydelse bör man utgå från andra begrepp.

När en jordbruksenhet nedläggs och jordbrukaren flyttar från sin gård blir hans gamla arbetsplats och bostad värdelösa. Det kapital som nedlagts i gården blir värdelöst. På den nya orten behövs kapitalinsats i form av ny arbetsplats, ny bostad och utbyggd samhällsservice. Innan någon förbättring av samhällsekonomin sker måste alltså den som

grunderna för hela vårt lands kulturliv. Ett bibehållet lantbruk bör ses som en garanti för att bibehållet rikt kulturliv.

Det gamla bondesamhället utgjorde trots sina brister ett slag av demokrati. Den gamla byaförvaltningen var ägnad att skapa ett visst demokratiskt tänkande hos invånarna. Detta samhälle innebär samtidigt en samhörighet och en kontakt mellan människor som i hög grad saknas i det urbaniserade samhället.

För att landsbygden skall kunna tjäna som rekreationsområde för övriga befolkningskategorier krävs det basnäringar. Fritidsplaneringen är inte betjänt av en öde landsbygd utan är i behov av en utbyggd infrastruktur. Lantbruket bör därför ges del av de intäkter som kommer från fritidsnäringarna och turistnäringarna, samtidigt som lantbrukarnas intressen bör beaktas vid fritidsplaneringen.

SU anser:

- att lantbruket utgör en grundförutsättning för miljöns bevarande.
- att lantbruket bör ges ersättning för sin miljövårdande verksamhet.
- att lantbrukets intressen bör beaktas vid fritidsplaneringen.

3 LANTBRUKETS STRUKTUR

(3. 1.) LANTBRUKSLÄGENHETERNAS ANDEL

Man räknar i allmänhet med att det skall ske en kraftig minskning av lantbrukslägenheternas antal i klasserna 2 till 10 ha, medan man för de övriga klasserna räknar med en stadig ökning. Det är denna utvecklingstendens, man laborerar med då riktlinjerna för lantbrukspolitiken dras

upp. Enligt lantbrukskommitténs betänkande från år 1967 räknar man med en minskning av antalet lantbrukslägenheter på 50000 st fram till år 1985 enbart på grund av den ofördelaktiga åldersstruktur som råder inom lantbruket och då framförallt inom småbruket.

För de människor, som på grund av hög ålder upphör med lantbruket, skapas inga nya arbetsplatser samtidigt som ungdomen är obenägen att fortsätta inom sektorn. Därför kan man jämföra det antal lantbrukslägenheter som kommer ur drift med den befolkningsminskning som är beräknad för landskommunernas del under de 20 följande åren. Enligt de hittills uppgjorda prognoserna för landskommunernas del kommer den beräknade befolkningsminskningen fram till år 1990 att förutsätta att ung. 80000 lantbruk tas ur drift. Man kan alltså dra den slutsatsen att en minskning av antalet lantbrukslägenheter också innebär en minskning av antalet invånare i landskommunerna. Eftersom minskningen till största delen kan anses bero på en ofördelaktig ålderstruktur inom lantbruket — detta under förutsättning att inga åtgärder som syftar till att påskynda en konsekvent strukturrationalisering vidtas — bör nya arbetsplatser skapas för att kompensera bortfallet eller arbetsplatserna inom lantbruket bibehållas tills motsvarande antal arbetsplatser byggts upp inom övriga näringsgrenar på landsbygden.

(3. 2.) ÅKERAREALENS FÖRDELNING

För att rätt kunna bedöma inverkan av olika lantbrukspolitiska åtgärder är det skäl att granska åkerarealens fördelning mellan olika lägenhetstyper.

Tabell 2

Lägenhetens åkerareal, ha	Medel- areal, ha	Andel av den totala åkerarealen, %
2 - 5	3,4	12,6
5 - 10	7,2	29,0
10 - 15	12,2	21,9
15 - 25	18,1	19,8
25 - 50	32,6	11,9
över 50	80,4	4,8

Ifall 10 ha skulle utgöra undre gräns för lantbrukslägenheternas storlek skulle c. 42 % av Finlands åkerareal vara i behov av en storleksrationalisering. Förutsatt att denna areal - c. 1,1 milj. ha - skulle uppdelas på exakt 10 ha stora lägenheter skulle deras antal bli c. 110000. När det för tillfället finns c. 190000 st lägenheter på högst 10 ha skulle minskningen bli c. 80000 lägenheter. Detta tal motsvarar det tidigare nämnda talet för den beräknade minskningen av antalet lantbrukslägenheter.

Men eftersom 10 ha inte kan anses som någon tillfredsställande målsättning för en konsekvent genomförd storleksrationalisering skulle ett mycket större antal lantbrukslägenheter komma ur drift ifall storleksrationaliseringen skulle bli den ledande tanken för Finlands lantbrukspolitik.

För att belysa vad en storleksrationalisering regionalt sett skulle innebära presenteras i det följande en tabell över åkerarealens fördelning mellan olika klasser i olika delar av landet:

Tabell 3

Andel av den totala åkerarealen, %

Lägenh. åkerareal, ha	Södra Finland	Inre Finland	Södra Ö:bot.	Ö:bot. Norra	Nordö. Finland
2 - 5	7,7	17,0	10,6	10,0	31,1
5 - 10	19,6	39,0	28,0	29,2	47,4
10 - 15	19,6	23,1	27,6	27,1	13,4
15 - 25	24,0	13,5	25,0	22,7	5,7
			8,3	9,4	1,8

Man kan alltså konstatera att en konsekvent genomförd storleksrationalisering skulle drabba de småbrukardominerade norra delarna av landet allra hårdast. Odlingarna i södra Finland är däremot i jämförelsevis ringa grad i behov av en storleksrationalisering.

En konsekvent genomförd storleksrationalisering skulle alltså i så fall komma att inriktas i huvudsak på de småbrukardominerade delarna av landet. Detta skulle samtidigt medföra en snabb avfolkning vilket inte är önskvärt.

En storleksrationalisering kräver för att den skall bli effektiv en långtgående planering som i hög grad skulle komma att gripa in i de enskilda lantbruksföretagens verksamhet. Detta torde inte heller vara önskvärt.

Konsekvensen blir alltså att en storleksrationalisering inte är önskvärd förrän ett motsvarande antal arbetsplatser byggs upp inom övriga näringsgrenar inom den egna regionen.

Syftemålet bör vara att landsbygden blir ett reellt alternativ för ungdomen. Större uppmärksamhet borde fästas vid jordbruksbefolkningens biförtjänstmöjligheter och utvecklandet av deltidjordbruken. En större utlåning av statslån såsom syskonandelslån och lån för tilläggsjord med lägre ränta och längre amorteringstid är även av vikt.

SU anser:

- att en strikt genomförd storleksrationa-
lisering inte är önskvärd förrän ett mot-
svarande antal arbetsplatser byggts upp
inom övriga näringsgrenar inom regio-
nen.
- att användningen av växtskydds- och
gödselmedel i vårt land i dagens läge bör
anpassas så att riskerna för förgiftning
och förorening blir så små som möjligt.

PRISPOLITIK OCH PRISLAGAR

(4. 1.) VISSA ALLMÄNNA ASPEKTER PÅ PRIS- SYSTEMETS UTFORMNING

Prispolitiken har tillsvidare utgjort jordbrukspolitikens kraftfullaste medel. En framgångsrik jordbrukspolitik, dvs. en som förverkligar de uppställda målen, ställer stora krav på prissystemets allmänna utformning.

Det är främst två aspekter som är av betydelse i avseende å prissystemets utformning från jordbrukspolitisk synpunkt:

1. prisrelationerna mellan de olika produkterna och produktionsmedlen i jordbruket
2. valet mellan hög- och lågprislinje i jordbruket.

Jordbruksprisernas allmänna nivå är av grundläggande betydelse för såväl produktionsmål, effektivitetsmål, inkomstmål som regionala mål. Prisrelationerna är av betydelse främst för effektivitetsmålen och de regionala målen samt även för inkomstfördelningen mellan olika kategorier av jordbrukare.

Valet mellan hög- eller lågprislinje är återigen en fråga som berör tekniken varigenom stödet till lantbruket kanaliseras. En högprislinje innebär att den inhemska prisnivån i producent- och partiledet hålls högre än världsmarknadspriserna och att dessa priser skall täcka lantbrukets kostnader helt och hållet. En lågprislinje innebär att världsmarknadspriserna accepteras på de inhemska marknaderna, men att jordbrukarna ges inkomst- eller pristillskott via statsbudgeten. Valet mellan hög- eller lågprislinje har således ingenting med storleken av stödet att göra, utan endast med stödets utformning. Detta val är emellertid av betydelse för konsumtionsinriktning, inkomstfördelningen inom olika konsument- och producentgrupper, statsfinanserna samt konkurrensförhållandena inom livsmedelsindustrin samt även vissa psykologiska och sociala fenomen inom jordbrukarkåren.

(4. 2.) PRISSTÖDETS STORLEKSINVERKAN PÅ STRUKTURRATIONALISERINGEN OCH PRODUKTIONSVOLYMEN

Det avgörande skälet till att jordbrukare lämnar jordbruket är att de får lägre inkomst än inom andra näringar. I praktiken har som bekant utflyttningen av produktionsfaktorer främst gällt arbetskraft men även en kapitalutflyttning skulle ha kunnat ske i en allt högre grad om inte staten med institutionella åtgärder, såsom lågräntelån, motverkat denna tendens. Eftersom prispolitiken är statens viktigaste medel att påverka lönsamheten inom jordbruket, är det också det viktigaste medlet att påverka insatsen av arbetskraft och övriga produktionsfaktorer i jordbruket på lång sikt.

En s.k. balansering av jordbruksproduktionen kan t.ex. uppnås genom att man låter de nominella jordbrukspriserna stiga i långsammare takt än övriga varupriser. Detta medför att lönebetalningsförmågan i jordbruket i jämfö-

relse med andra näringar minskar, vilket påverkar rörligheten av produktionsfaktorer, främst arbetskraft, från jordbruket till andra näringar. Uppställandet av ett produktionsmål och utformandet av en prispolitik, som förverkligar denna målsättning kommer således att direkt beröra problemet med den allmänna resursfördelningen mellan jordbruket och andra näringar.

Takten av strukturrationaliseringen, mätt som en ökning av brukningsenheternas medelareal, bestäms av hur snabbt jordbruksföretag läggs ned. Förutsättningen för att en strukturomvandling skall ske är alltså att små och medelstora jordbruk uppgår i varandra eller nedlägges, och att man tillställer större existerande jordbruk tilläggsjord.

Då det i jordbruket är synnerligen lätt att vid nuvarande tekniska utveckling påpeka betydande stordriftsfördelar i flertalet produktionsgrenar kan man säga att om endast denna faktor skulle vara utgångspunkt för jordbrukspolitikens utformning skulle betydande strukturrationaliseringsvinningar kunna uppnås endast genom en direkt sänkning av prisnivån för lantbruksprodukter.

Att brukare av familjeföretag nöjer sig med lägre lönsamhetsanspråk än brukare av effektiva storföretag har inte någon samhällsekonomisk konsekvens: ett faktum som dock bör balanseras mot att detta i framtiden skulle leda till en allt mera vidgad inkomstklyfta.

(4. 3.) UTFORMNINGEN AV EN INKOMSTLAG.

Det är ett jämlikhetskrav att utövarna av jordbruk får en rimlig ersättning för sitt arbete. Detta är ett oeftergivet krav som är nödvändigt också ur regionpolitisk synpunkt.

I den nya lantbruksinkomstlagen bör jordbrukarorganisationerna ges möjligheter att förhandla sig fram till en slutgiltig lösning.

Statsrådet bör fråntas rätten till ensidiga beslut.

En viktig del av inkomstlagen utgör prissystemets utformning. För tillfället kommer en stor del av lantbrukets intäkter via statsbudgeten i form av exportsubventioner, men dessa kommer inte lantbrukarna direkt till del utan försvinner i förädlings- och uppsamlingsledet.

Prissystemet i Finland är ingen renodlad högprislinje. Trots många fördelar med en lågprislinje är den dock mycket svår att genomföra i renodlad form, varför man främst bör diskutera en s.k. modifierad lågprislinje. Utgångspunkten för en sådan skulle väl närmast vara producentpriserna idag.

För att bestämma konsumentpriset skulle två utgångspunkter vara lämpliga, nämligen människornas genomsnittliga eller lägsta betalningsförmåga samt kostnaden för lantbrukets produktionsfunktion. Ersättningen för sådant som inte utgör lantbrukets produktionsfunktion, dvs. miljö- och samhällsekonomiska funktion, skulle i huvudsak tillföras jordbruket via statsbudgeten. Konsumenten skulle alltså betala för själva produktionsfunktionen. Samhället skulle sedan genom övriga stöd ersätta de funktioner hos jordbruket som är till nytta för hela samhället. Detta stöd skulle kunna utgå i olika former. Dit kan räknas något slag av miljövårdslön, semesterersättningen samt olika slag av regionala stöd där jordbruket är livsviktigt såsom basnäring. Där markvärdet är ett hinder för lönsam jordbruksproduktion, kan samhället arrendera eller köpa marken för att sedan arrendera ut den för jordbruksproduktion till lågt pris, eller t.o.m. till ett negativt belopp för att marken skall hållas i ett miljövänligt skick.

För varje region i landet bör upprättas målsättningar för jordbrukets omfattning. Eftersom förutsättningarna för jordbruk i de olika delarna av landet är olika måste man inom varje region föra en speciellt anpassad jordbrukspolitik. Ur regionpolitisk synvinkel är det nödvändigt att olika regioner ges varierande jordbruksstöd för att alla lantbrukare skall kunna anses vara i jämlik ställning. Detta kan mycket

LANTBRUKET OCH SOCIALPOLITIKEN

På det socialpolitiska området har lantbrukarna länge utgjort en eftersatt grupp i likhet med andra småföretagare. Lantbrukarbefolkningen bör inom socialpolitikens område komma i åtnjutande av samma förmåner som övriga befolkningsgrupper.

Den mest försummade frågan i dagens läge är lantbrukarnas semesterfråga. Medan andra grupper har erhållit lagstadgad fyra veckors semester är lantbrukarnas semesterfråga tillsvidare helt olöst.

Denna fråga bör lösas så att alla lantbrukare får reella möjligheter till semester. Semesterersättning bör utbetalas och ett avbytarsystem ordnas så att alla kan ta ut semestern i form av ledighet. Avbytarfrågan är det största problemet. Största delen av de finländska lantbruken ägnar sig åt animalieproduktion, som samtidigt är den form av lantbruk som binder sina utövare mest. Avbytarfrågans lösning bör ta sikte just på denna kategori. Med tanke på att bristen på arbete bland småbrukarna är ett faktum bör man gå in för att skola småbrukare så att de kan fungera som avbytare avlönade genom det semesterersättningssystem som bör förverkligas i samband med reformen.

Det är inte enbart av sociala rättviseskäl som fritidsfrågan för lantbrukarna bör lösas. Den ständiga bundenheten till jordbruket utgör ofta ett hinder att delta i samhällslivet och förtroendevalda organ i den samhälleliga beslutsprocessen.

Semesterfrågan och fritidsfrågan går också delvis med fördel att ordnas av lantbrukarna själva genom att i högre grad gå in för samarbete och andelsverksamhet.

Arbetskyddet är ett område där lantbrukarna får svara för kostnaderna helt och hållet. När genom lag obligatorisk skyddshytt infördes för alla nya traktorer fick lant-

brukarna genast en merkostnad på c. 2000 mark för nya traktorer. Detta har t.ex. inte beaktats vid beräkandet av lantbrukets utgiftsnivå.

Olycksfrekvensen inom lantbruket är hög. Yrkessjukdomar förekommer också, främst då förorsakade av lantbruksmaskinernas tekniska ofullständigheter och en stor arbetsbörda. Men eftersom ingen ersättning för arbetskydd ges, kommer lantbrukarna ofta att försumma den sidan av arbetet. Det är därför skäl att statsmakten beaktar dessa problem, inte enbart genom nya förordningar och stadganden utan genom att stöda lantbruket i form av bidrag för arbetsskyddet.

Pensionsskyddet för lantbrukarna har hittills varit otillräckligt. Folkpensionerna har visserligen gällt också lantbrukarna, som dock har varit utsatta för en sträng behovsprövning i jämförelse med andra befolkningsgrupper. På grund av att jord och husdjur har kapitaliserats, har det lett till svårigheter att erhålla full stöddeb. Sytning över ett visst belopp verkar likaså minskande på stödden. Folkpensionerna bör utvecklas så att de utgör en verklig minimi-inkomstgaranti för låginkomsttagarna.

I och med lantbruksföretagarpensionslagen från år 1970 skedde det en viss förbättring av lantbrukarnas pensionskydd. Men denna lag innehåller stora brister. I sin nuvarande form kommer pensionerna för lantbrukarna att bli avsevärt lägre än för de befolkningsgrupper som åtnjuter den vanliga arbetspensionen. Finansieringen är också otillfredsställande ordnad. Lantbrukarna betalar nu en pensionspremie medan staten betalar resten av kostnaderna. Men pensionspremien har inte beaktats som en ökning av lantbrukets kostnadsvolym inom ramen för lantbruksinkomstlagen. Pensionskostnaderna har således minskat den summa som står till buds för lantbrukarfamiljens omedelbara behov. Lantbruksinkomstlagen bör korrigeras så att staten står för större andel av finansieringen. Samtidigt bör hela pensionssystemet i vårt land, ses över

så att det garanterar en skälig minimi-inkomst åt alla pensionstagare och så att jämlikhetsprinciperna förverkligas.

SU anser:

- att lantbrukarnas semester- och fritidsfråga bör lösas
- att ett avbytarsystem bör skapas
- att lantbrukarna bör ges ersättning för kostnader i samband med arbetsskyddsanordningar
- att lantbrukarnas pensionsskydd bör jämföras med övriga befolkningsgrupper

GENERATIONSVÄXLINGEN

Åldersstrukturen inom lantbruket är mycket ofördelaktig med tanke på lantbruksbefolkningens fortsatta existens. För hela landet fördelar sig jordbrukarna på följande sätt enligt åldern:

Jordbrukarnas åldersfördelning

Odlare under 34 år i %	Odlare över 55 år i %	Medelålder 51,9 år
10,1	43,6	Arbetande barn på gården st/100 odlare
		36

Denna tabell ger vid handen det faktum att om ingenting sker för att underlätta generationsväxlingen och ingenting för att göra lantbruket till ett lockande alternativ för ungdomen kommer Finlands lantbrukarbefolkning att minska mycket snabbt.

För att lantbruket skall kunna utgöra ett lockande alternativ måste det ge en skälig ersättning för arbetet samt kun-

na erbjuda sådana eftersträvensvärda fördelar som ett urbaniserat liv inte kan ge. Det gäller alltså i hög grad en attitydförändring till det urbaniserade samhället som någonting naturligt i samhällsutveckling och som samhällsutvecklingens högsta fas. I Sverige håller denna attitydförändring på att inträda. Många ungdomar i städerna föredrar ett liv på landet framom ett liv framför allt i storstaden. Landsbygden måste också kunna erbjuda rimlig servicenivå och en förutsättning för det är ett levande lantbruk.

Den andra delen av problemkomplexet sammanhänger direkt med själva övergången från en generation till en annan. Den som nu besluter sig för att överta ett jordbruk efter sina föräldrar är ofta tvungen att vänta många år innan övertagandet kan ske. Under tiden måste denna person leva som "dräng" under föräldrarna vilket kan vara mycket betungande.

Syskoninlösningen, d.v.s. det rent tekniska vid övertagandet av ett jordbruk, är ekonomiskt betungande. Inom områden med högt markvärde måste den nya odlaren dessutom konkurrera med markspekulanter vilket kan omöjliggöra ett övertagande. Genom att uppvärdera den övertagandes arbetsinsats bör syskoninlöset göras billigare. Billiga syskonandelslån bör ges från statsmaktens sida. Med tanke på att det ofta sker en kapitalöverföring från landsbygden till städerna i och med syskoninlösena kan det också anses skäligt att det sker en motsvarande överföring via statsbudgeten till landsbygden.

Stämpelskatten vid köp då en lägenhet övergår från en generation till en annan bör avlägsnas.

Ett sätt att lösa generationsväxlingen är att i högre grad gå in för lantbruk som bygger på andelsbasis. I dessa jordbruk kan olika generationer likställt verka och en ung människa kan genast från början delta som fullvärdig medlem i lantbruket. Dessa andelslantbruk kan också anses lösa problemen med den övermekanisering som är ett faktum idag. Dessa andelsföretag bör dock inte gå in för att avlöna

arbetskraft utan delägarna bör få full sysselsättning inom företaget och upprätthålla det genom sin egen arbetsinsats.

Speciellt för den unga generationen är det viktigt att lantbruket ger en skälig utkomst. I fall en lantbruksenhet inte kan anses trygga denna utkomst bör behovet av binärningar beaktas. En annan väg är att i större utsträckning beakta de möjligheter olika slag av specialodling ger.

SU anser:

- att problemet med generationsväxlingen bör ges ökad uppmärksamhet.
- att staten bör ge lån med låg ränta och lång amorteringstid för syskoninlösen och köp av tilläggsjord.
- att stämpelskatten vid köp av lägenhet bör avlägsnas i de fall då lägenheten övergår från en generation till en annan.
- att möjligheten till andelsjordbruk vid generationsväxlingen bör beaktas.

JORDBRUKARNAS FÖRETAG

Jordbrukarnas företags viktigaste uppgifter är, att **säkra den enskilda jordbrukslägenhetens lönsamhet samt att stärka jordbrukets ställning** och härigenom bidra till ett jämlikt och harmoniskt samhälle.

För att säkra den enskilda jordbrukslägenhetens lönsamhet bör det jordbrukarägda företaget kunna fungera som uppköpare av jordbrukets produktion oberoende av tidpunkt.

Jordbruket har, bl.a. på grund av lång produktionsperiod och kapitalets långsamma omsättning, ofta brist på kontanta medel. På grund av detta har jordbrukaren inte all-

tid själv möjlighet att bestämma tidpunkten för sin produkts försäljning. Vetskapen om en garanterad marknadsföring ger jordbrukaren trygghet vid planeringen av produktionen samtidigt som den ger vissa möjligheter att styra densamma.

Man bör vidare sträva till att de jordbrukarägda företagen i varje situation betalar minst det för tillfället rådande riktpiset på jordbruksprodukter.

Jordbruksföretagen bör verka som en prisstabiliserande faktor speciellt vid lokal överproduktion. Detta gäller produkter (t.ex. spannmål) där övriga företag har en betydande marknadsandel. Jordbrukarnas företag bör sträva till att öka sina marknadsandelar för att på så sätt i högre grad kunna inverka på lantbruksprodukternas prisbildning.

Till de jordbrukarägda företagens uppgifter hör också att åt jordbrukarna sälja de maskiner och övriga nyttigheter som behövs inom lantbruket så förmånligt som möjligt.

Demokratin bör förverkligas i dessa företag, som bör vara så uppbyggda att fåvälde och maktmissbruk omöjliggörs.

Samhällsutvecklingen visar att de s.k. "experterna" gör allt flera och viktigare beslut vid sidan om de demokratiskt valda beslutande organen i företagen. Detta leder ofta till ensidiga företagsekonomiska beslut, vilka kan verka mindre ekonomiskt för den enskilda lantbrukaren. En dylik utveckling måste motarbetas bl.a. genom att intensifiera utbildningen av företagens jordbrukarrepresentanter.

För att stärka jordbrukarkårens inre solidaritet, vilket i sin tur stärker jordbrukarna som intressegrupp, är det rimligt att fordra att sammansättningen av jordbrukarföretagens beslutande organ även bör motsvara jordbrukarkårens samhälleliga struktur. Detta krav bör också ses mot bakgrunden av principen att ge alla jämlika möjligheter att påverka beslutsprocesserna.

serna inom hela näringslivet har även gjort sig gällande inom de jordbrukarägda företagen. **Detta har fört med sig att den enskilda jordbrukaren känner sig svag och obetyd-**

lig gentemot de stora jordbruksföretagen.

Det ökande avståndet mellan jordbrukarna och deras företag har lett till att odlarnas solidaritet i många fall sviktat. Detta bör inte alltid tolkas som ett svek av ifrågavarande jordbrukare som ofta kämpar med ekonomiska problem, utan även som en uppmaning åt företagen att skärpa sig. Målet bör vara att öka de lantbrukarstyrda företagens andel i marknaden.

En viss rationalisering av jordbruksföretagen är trots allt av nöden, trots att detta oftast för med sig minskat inflytande för den enskilda odlaren då jordbrukarna som yrkesgrupp inte kan betala en lokaliseringspolitik. Detta behöver dock inte alltid betyda centralisering av företaget till redan industrialiserade bygder. Det bör också betonas att många s.k. rationaliseringsvinster enbart är skenbara och inte verkliga. De lantbrukarägda företagen bör inte heller driva på centraliseringstendenserna.

De jordbruksägda företagen har även en viktig uppgift då det gäller att stärka jordbrukets ställning i samhället. Detta har tillsvidare skett främst genom att företagen stött jordbrukarna som intressegrupp. Förutsättningen för denna målsättnings framgångsrika genomförande har varit ömsesidigt förtroende och lojalitet.

I framtiden kommer jordbruksföretagen fortfarande att ha stor betydelse då det gäller att stöda brukarna som intressegrupp. **Detta får dock inte bidra till att öka klyftan mellan konsumenter och producenter.** Jordbruksföretagen bör söka samarbete med konsumentkooperativa företag för att på så sätt bidra till att eliminera motsättningar i samhället.

Ett decentraliserat samhälle förutsätter att våra glesbygder hålls befolkade samt att befolkningen här har jämlika livsmöjligheter med vårt lands övriga befolkning. Jordbruket är en av grundförutsättningarna för en befolkad landsbygd. Trots detta kan jordbruket inte ensamt svara för randområdenas näringsliv. Även jordbruksföretagen har an-

svar då det gäller att aktivera övriga näringar i glesbygder-
na. Det är ett faktum att jordbrukarna som lågavlönad yr-
kesgrupp inte förmått betala industrietableringen i glesbyg-
derna. Speciellt då det gäller jordbruksprodukter torde det
vara möjligt att lokalisera traditionell förädlingsindustri till
mindre orter. På så sätt kan man tillvarata olika bygders
egenartade resurser samtidigt som man framställer speciali-
serade produkter med hög kvalitet.

SU anser:

- att de jordbrukarägda företagen borde kunna fungera som uppköpare av jordbrukets produktion oberoende av tidpunkt.
- att dessa företag i varje situation bör betala åtminstone det för tillfället rådande riktpriiset.
- att demokrati bör förverkligas i dessa företag.
- att de jordbrukarägda företagen inte får driva på långtgående centralisering.
- att de jordbrukarägda företagen bör stärka jordbrukarna som grupp i samhället.
- att de jordbrukarägda företagen inte får skapa motsättningar mellan producenter och konsumenter.

JORDBRUKET OCH SKOGSBRUKET

Privatpersoner innehar i dag ung. 62,7 % av landets totala skogsareal. Bland dessa privatpersoner är lantbrukarna i majoritet. Skogsbruket har länge utgjort ett viktigt komplement till själva jordbruket. Det är också helt naturligt att så är fallet med tanke på att jordbruket befinner sig i en sysselsättningsvåg dal under vintern.

Förhållandet mellan åker- och skogsarealen är i medeltal 1:4 medan det i Åbo- och Björneborgs län är 1:2 och i Lapplands län 1:16. Av dessa exempel kan man alltså utläsa att skogsbruket som binäring till jordbruket betyder mest i norra och östra Finland medan det är av mindre betydelse i södra Finland.

På grund av att skogen växer endast c. 1/3 i norra Finland av vad den växer i söder bör skogsarealen i norr för att nå samma absoluta ekonomiska betydelse som i södra Finland vara c. tre gånger så stor. Antalet skördade foderenheter per hektar för animalieproduktion är dock av samma storleksklass i **hela landet**.

Genom den mekanisering som skett också inom skogsbruket har lantbrukarnas ställning försämrats. De skogsmaskiner som nu finns på marknaden har stor kapacitet men är mycket dyra. Detta gör att det krävs stora arealer och mycket kapital för att anskaffa sådana. De förutsätter också drift året runt.

Skogsindustrin har satsat avsevärt kapital i dylika maskiner eftersom de gynnar skogsbolagens intresse av stora och koncentrerade avverkningar. Lantbrukarna har inte förmått konkurrera med dessa eftersom skogsbolagen i sin prispolitik gått in för att gynna rotförsäljning och inte leveransförsäljning. Skogsbolagen har på detta sätt bättre kunnat reglera tillgång och efterfrågan. För att förhindra detta är endast 1-åriga rotförsäljningsavtal att rekommendera.

Det ofördelaktiga förhållandet mellan rotpris och leveranspris har bland bondebefolkningen minskat intresset för egna avverkningar och lantbrukarna har i stället låtit skogsbolagen utföra avverkningarna. Därmed har sysselsättningen minskat inom lantbruket.

Skogsbolagens intresse för miljövård är mycket ringa och man går in enbart för kalavverkningar vilka har mycket allvarliga konsekvenser för naturen. Lantbrukarna får däremot fortsättningsvis stå för skogsvårdskostnaderna. I och med att lantbrukarna framstår mera som skogsägare än som skogsarbetare kommer deras ägande att kunna utsättas för hårdare kritik. Detta är också önskvärt ur skogsbolagens synpunkt eftersom de då kan få ett större inflytande över skogspolitikens utformning. Den av skogsbolagen ledda mekaniseringen av skogsbruket har minskat det totala antalet arbetsplatser inom skogsbruket, och avsevärt minskat antalet fasta arbetsplatser inom skogsbruket medan antalet rörliga arbetsplatser ökat. Heltidsanställda skogshuggare reser mellan olika avverkningsplatser och bor i barack, vilket har medfört svåra sociala problem.

Detta är utvecklingstendenser som bör motarbetas. Skogen bör ses som en oskiljaktig del av lantbruket. Förhållandet mellan rotpris och leveranspris bör korrigeras till leveransprisets fördel så att det blir lönsamt för lantbrukarna att själva sköta avverkningarna i sina egna skogar.

Regionpolitiskt är skogsbruket av avgörande betydelse. Härvid har staten dock inte förmått sköta skogspolitik på rätt sätt. Det är lätt att inse att det är en politisk och inte enbart en teknisk eller företagsekonomisk fråga om timret skall köras bort från bygderna i skogsfinland som obarkad råvara eller om det skall köras bort som färdiga huselement.

Den direkta ekonomiska betydelsen av skogsbruket framgår bl.a. av en undersökning, som visar att c. 53 % av skogsintäkterna går till jordbruket och 23 % till hemmet. Detta visar att skogsbruket ofta används för inves-

teringar i jordbruket. Den viktigaste rollen för skogsbruket inom lantbruket är dock de löneintäkter det kan ge brukaren.

SU anser:

- att skogsbruket utgör en oskiljaktig del av lantbruket.
- att förhållandet mellan leverens och rotpriser bör justeras till leverensprisets fördel
- att lantbrukarna själva i större utsträckning än hittills bör handha sina avverkningar
- att skogsbrukets roll i regionpolitiken bör beaktas.
- att fleråriga rotkontrakt bör motarbetas.

SVENSK UNGDOM

Svenska folkpartiets
ungdomsorganisation r. f.

Förbundsordförande: Jan-Eric Granö,
65730 Jungsund, tel. 961-32273, tj.tel. 961-242122

I viceordförande: Olav Jern,
Linnankoskig. 6 A 30, 00250 Helsingfors 25,
tj.tel. 90-4682103

II viceordförande: Rachel Nygård,
Tavastg. 4 A 9, 20500 Åbo 50,
tel. 921-23167, tj.tel. 921-20420

Arbetsutskottsordförande: Larserik Häggman,
tel. 90-653865, tj.tel. 90-642121

Centralkansli: Bulevarden 7 A, Helsingfors 12,
tel. växel 90-640313 kl. 09.00—16.00. Lördagar
stängt.

Generalsekreterare: Christer Forsström,
tel. 90-648974

Utredningssekreterare: Ulla-Maj Jern,
tel. 90-648949

Ombudsman för Nyland: Rainer Nordström,
tel. 90-648976

Vasakansliet: Handelsespl. 16 B, 65100 Vasa 10,
tel. 961-11974

Ombudsman för Österbotten: Ulla-Maj Staffans,
tel. 961-11974

Åbokansliet: Västra Strandg. 9, 20100 Åbo 10,
tel. 921-18186

Ombudsman för Åboland: Nils-Gustaf Sandvik,
tel. 921-18186



Svensk Ungdom

Svenska folkpartiets
ungdomsorganisation r. f.